

Člověk a budoucnost / Budost člověka (a vztah k ní) / Sebe porozumění člověka a budoucnost

Člověk je jediná živá bytost, aspoň z těch, které známe, která je s to se aktivně a vědomě vztáhnout k budoucnosti a tím i ke své budoucnosti. To je důležité nejen „objektivně“, „předmětně“, ale také pro jeho sebe pochopení, sebe porozumění. Člověk je schopen pochopit a takříkajíc „nahlédnout“, že vlastně není tím, kým právě „jest“, ale že to jeho momentální „jest“, jeho právě aktuální „jsoucnost“ je pouze prostředkem k tomu, aby se stal „sám sebou“. Právě v tomto směru je třeba vidět Nietzscheovu myšlenku rozhodující úlohy tzv. „vůle k moci“ jako hrubě mylnou, pokud tomu rozumíme tak, že vůle k moci je vůlí někoho, kdo je už tady, celý a hotový, a chce se jen prosadit, tj. prosadit sám sebe právě takového, jakým už je. Pokud člověk prosazuje jen to kým a čím už je, dostává se na scestí, opouští svou cestu, která vede k tomu, aby se usilovně snažil svými činy měnit svět kolem sebe („polidšťovat jej“) i sám sebe (polidšťovat se, tj. stávat se stále víc člověkem), tj. aby v jistém smyslu na druhé straně nechával sám sebe za sebou, aby přestal být produktem své vlastní minulosti, ale aby ze své vlastní minulosti vědomě a cíleně s sebou bral jen něco, nikoli všechno, aby kriticky vybíral ze své „bylosti“ a tím se od mnohého „svého“ distancoval a aby se toho zbavoval jako břemene (zatímco na to jiné bude navazovat, posilovat to, ještě to prohlubovat a vylepšovat – a tak se sám stávat cíleně jiným, měnit se, stávat se tím „budoucím“ a tak připravovat a naplňovat svou budoucnost. Jinak a jinými prostředky to dělají všechny živé bytosti, ale nedělají to vědomě, nýbrž nevědomky, pod vlivem nějakých „hnutí“ a „pnutí“, nad nimiž nemají a nemohou mít kontrolu, takže výsledky jsou z největší části náhodné, a i ty nejlepší a nejperspektivnější jsou vystaveny nejružnějším nahodilostem vnějším, které jednou těm lepším výsledkům mohou nahrávat, zatímco jiným mohou představovat jen hrubé zásahy a zkázu.

(Písek, 090404-1.)